

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัญหาและอุปสรรค ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา
ในจังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2543

ชื่อผู้เขียน นายวาทณัฐ ชัยรัตน์

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร.จันทนา สุทธิจารี	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณัฐ ชพานนท์	กรรมการ
อาจารย์ไพสิฐ พาณิชย์กุล	กรรมการ

บทคัดย่อ

รัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่งนาน 6 ปี และกำหนดให้แต่ละจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดเชียงใหม่ที่ใช้เป็นกรณีศึกษามีจำนวนทั้งหมด 5 คน ต่อจำนวนพลเมือง 1,585,783 คน และประกอบด้วย 22 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ รวมพื้นที่ 20,107.057 ตร.กม. โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการเลือกตั้ง เป็นผู้ดำเนินการเลือกตั้ง และแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้จัดการเลือกตั้ง กำหนดให้เลือกได้เพียง 1 คน 1 เบอร์ หรือที่เรียกว่า “วันแมน วันโหวต” ห้ามหาเสียง ทำได้แต่การแนะนำตัวภายใต้ข้อกำหนดของระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนต้องไปเลือกตั้ง เป็นต้น

การวิจัยนี้ได้ศึกษาในเชิงคุณภาพโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเลือกตั้งอย่างใกล้ชิดในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งคนหนึ่ง พบว่าทำให้มีโอกาสเข้าถึงขบวนการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง และหน้าที่การทำงานในสังคม เช่น สื่อมวลชนอิสระ และวิทยากรพิเศษ ของ อสร. อบต. ของผู้วิจัยทำให้ได้ข้อมูลมากขึ้น

การวิจัยนี้มีแนวคิดและเป้าหมายเพื่อหาแนวทางการแก้ไขในอนาคต และศึกษาความเปลี่ยนแปลงในการปฏิรูปทางการเมืองในส่วนของการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อทราบถึงอุปสรรค ปัญหา ข้อดี ข้อเสีย ของการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของจังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อทราบข้อเท็จจริงในการละเมิดกฎหมายเลือกตั้งการซื้อสิทธิขายเสียงและวิธีการให้ได้คะแนนเสียง

ผลการวิจัย พบว่า อุปสรรคและปัญหาของการเลือกตั้งเกิดจาก

- ระเบียบการเลือกตั้งโดยเฉพาะเรื่องการแนะนำตัวซึ่งเป็นเรื่องที่ขาดความชัดเจนยากในการถือปฏิบัติทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมถึงประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเลือกตั้ง คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ที่ขาดประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมการเลือกตั้งโดยเฉพาะความกล้าหาญที่จะดำเนินการต่อผู้กระทำผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ยังยึดติดระบบทำงานแบบราชการ และเน้นการปฏิบัติงานในเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ

- ประชาชนไม่มีความรู้เพียงพอต่อเรื่องความสำคัญของสมาชิกวุฒิสภา และขาดข้อมูลที่ต้องการใช้ในการใช้สิทธิเลือกตั้ง

- การบังคับให้เป็นหน้าที่ในการเลือกตั้งทำให้เป็นอุปสรรคในความต้องการผู้สมัครที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของประชาชนให้ได้รับเลือกตั้งตามแนวคิดการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแต่ก่อให้เกิดขบวนการจัดตั้งคะแนนเสียงรูปแบบต่าง ๆ

- ผู้สมัครรับเลือกตั้งยังมีทัศนคติการกระทำเพื่อชนะการเลือกตั้งเท่านั้นและใช้ขบวนการทางการเมืองแบบเดิมมารณรงค์เพื่อให้ได้คะแนนเสียง

- พื้นที่ขนาดใหญ่ของจังหวัดเชียงใหม่และสังคมที่แตกต่างของเมืองและชนบทเป็นข้อจำกัดในการทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเลือกผู้สมัครที่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ประเด็น ข้อดี ข้อเสีย ของการเลือกตั้ง

ข้อดี ทำให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตัวแทนทุกระดับเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองครั้งสำคัญอย่างเป็นทางการเพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องไปเลือกตั้ง การตื่นตัวทางการเมืองในหมู่ประชาชนสูงขึ้น

ข้อเสีย เป็นการใช้สิทธิเลือกตั้งโดยปราศจากข้อมูลอย่างพอเพียงของประชาชน ข้อกำหนดทางกฎหมายและสภาพพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ เปิดโอกาสให้ผู้สมัครที่มาจากสายอาชีพราชการที่มีเครือข่ายครอบคลุมทุกพื้นที่และระบบบังคับบัญชามีวินัยสูงใกล้ชิดประชาชน มี

โอกาสได้รับเลือกตั้งมากกว่าอาชีพอื่นทำให้ไม่เกิดความหลากหลายของสายอาชีพต่างๆ ในสมาชิกวุฒิสภา

ประเด็นการละเมิดกฎหมายเลือกตั้ง การซื้อสิทธิขายเสียงและวิธีการให้ได้คะแนนเสียง ในการศึกษาพบว่า ข้อเท็จจริงเหล่านี้ยังคงมีอยู่ เนื่องจากผู้สมัครต้องแข่งขันเพื่อเอาชนะการเลือกตั้ง รวมทั้งวัฒนธรรมความเชื่อทางการเมืองของประชาชนว่าผู้สมัครต้องเป็นผู้มีเงิน จึงจะลงสมัครรับเลือกตั้งได้ และผู้สมัครจะแจกเงินและสิ่งของเพื่อให้ได้คะแนนเสียง มีการพัฒนารูปแบบการละเมิดกฎหมายเป็นวิธีการใหม่ ๆ โดยเลี่ยงกฎหมายและการตรวจสอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยอาศัยความจำเป็นที่ประชาชนต้องไปเลือกตั้ง

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า

- ให้แก้ไขระเบียบการแนะนำตัว ให้เปิดกว้างมากขึ้น
- ให้ปรับปรุงขบวนการสรรหา กกต. จังหวัด โดยเพิ่มคุณสมบัติให้สูงขึ้น
- ให้นำคะแนนรวมทั้งศูนย์กลางของจังหวัดที่เดียว
- ให้มีศาลเลือกตั้งแทนการตัดสินของ กกต.

Independent Study Title : Problem and Obstacles of B.E 2543
 Senatorial Election in Chiang Mai Province

Author : Mr. Watanath Chairat

M.A. : Political Science

Examining Committee : Lecturer Dr. Jantana Suttijaree Chairman
 Assistant Prof. Nat Chaparmond Member
 Lecturer Paisit Panitkul Member

ABSTRACT

The Constitution B.E 2540 determines that senators are elected and serve a six – years term and also each province is an election district. Chiang Mai which is the case study here has 5 senators with the total population of 1,585,783. The Chiang Mai Election Committee conducts this election. The rules are each person can elect only one candidate. Where as the introduction of each candidate is allowed under the CMEC regulation, campaigning is forbidden. Besides, each citizen is obliged by law to cast a vote.

This study was done qualification by a candidate. The active participation as a candidate enabled him to get close to the vote – buying practices. In addition, his free – lance journalist work and involvement with local government units helped him gain greater information on the subject.

This study has two main objectives : first, to identify strengths, weaknesses and obstacles of the senatorial election in Chiang Mai Province, second, to explore

various ways of violating the election laws, particularly vote - buying and point - winning.

The study finds following obstacles and problems : -

- unclear regulations on the introduction of candidate,
- most election committee member lacked experience and knowledge, they did not have courage to take action in case of violations against the law, they are limited by bureaucratic practices and quantity - oriented ,
- people did not understand the significance of the senate, did not know well about the election right,
- the obligation of citizens to vote while some or many may not want to vote,
- some candidate just wanted to win and employed illegal means to achieve their goal,
- the great size of the province and disparity between urban and rural areas may be an obstacle to find a suitable senator.

The good and bad points of the senatorial election : -

- The obligation of all citizens to vote is important to people's participation and people's increasing political awareness,
- When people lack adequate knowledge who were bureaucrats and continued to have good connections with local people ,
- Vote - buying practice still existed. Many candidates struggled by many forms in order to win. Because of the old political culture, people thought candidates were wealthy and thus expected to be receiving something from the candidate. In addition, in order to win, new tactics to evade the law were adopted, based on the fact that citizens were obliged to vote.

The study proposes the following recommendations: -

- to revise the regulations on introduction of candidates,
- to improve the Provincial Election Committee quality by raising qualification,
- to count the ballots only at the provincial center,
- to replace the decision of the National Election Committee with the Election Court.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University